

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน	รหัส WI-CICAL-๐๑
	การเก็บตัวอย่างดิน	หน้า ๑/๕
		แก้ไขครั้งที่ ๑ ประกาศใช้วันที่ ๐๗/๐๔/๕๘

ผู้จัดทำ ๑. <u> ปัทมา เชื้อไทย </u> (นางสาวปัทมา เชื้อไทย) เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาระบบ ๐๓ / ๐๔ / ๕๘	ผู้ตรวจสอบ (นางสาวกิริติยา สวัสดิภาพ) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาระบบ ๐๓ / ๐๔ / ๕๘
	ผู้อนุมัติ (นางสาวพนันท์ กองมาก) ผู้อำนวยการศูนย์ตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน สินค้าเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๐๗ / ๐๔ / ๕๘

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน		รหัส	WI-CICAL-๐๑
	การเก็บตัวอย่างดิน		หน้า	๒/๕
			แก้ไขครั้งที่	๑
			ประกาศใช้วันที่	๐๗/๐๔/๕๘

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บตัวอย่างดิน สำหรับวิเคราะห์สารเคมี โลหะหนัก จุลินทรีย์

๒. ผู้ปฏิบัติงาน

หัวหน้าผู้ตรวจประเมิน ผู้ตรวจประเมิน หรือ ผู้ตรวจประเมินฝึกหัด

๓. คำนิยาม

ความหมายของคำอื่น ๆ ที่ใช้ในเอกสารนี้ให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนด

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ บันทึกการเก็บตัวอย่างดิน น้ำ และพืชส่งวิเคราะห์ (F-CICAL-๒๗)

๕. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้

๕.๑ เครื่องมือสำหรับเก็บตัวอย่าง เช่น จอบ เสียม พลั่ว

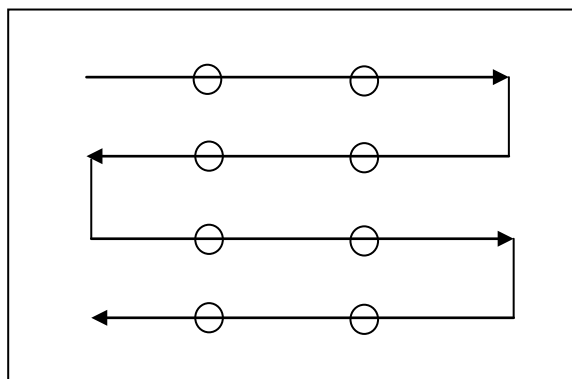
๕.๒ ถังพลาสติก

๕.๓ ผ้าพลาสติก และถุงพลาสติก

๖. วิธีการปฏิบัติงาน

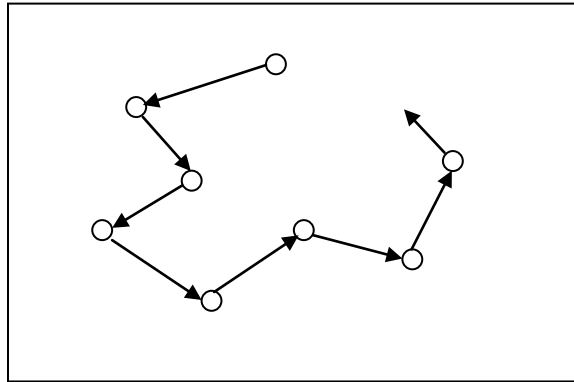
๖.๑ กำหนดพื้นที่เก็บตัวอย่างดินให้ครอบคลุม และหลีกเลี่ยงบริเวณทางเดินเก่า ขอบรั้ว คอกสัตว์ กองปุ๋ย โดยในการเก็บตัวอย่างดิน ๑ ตัวอย่าง จะสุ่มเก็บตัวอย่างประมาณ ๑๐ จุด ในเนื้อที่ไม่เกิน ๑๐ ไร่ หากเนื้อที่เกิน ๑๐ ไร่ ให้แบ่งเป็นพื้นที่ย่อย พื้นที่ละประมาณ ๑๐ ไร่ แล้วจึงดำเนินการเก็บตัวอย่างตามแบบแผนวิธีการเก็บตัวอย่าง ดังนี้

ก. เก็บโดยให้ระยะระหว่างจุดเก็บตัวอย่างเท่าๆ กัน (Equal interval)

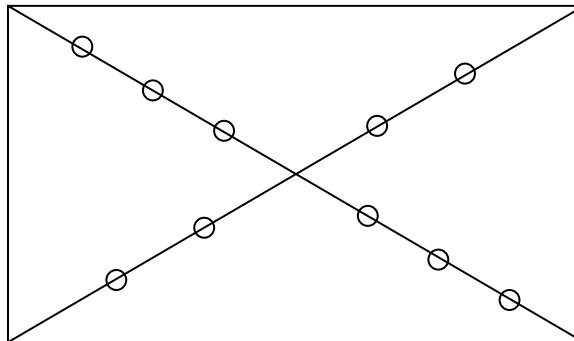

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน		รหัส	WI-CICAL-๐๑
	การเก็บตัวอย่างดิน		หน้า	๓/๕
			แก้ไขครั้งที่	๑
			ประกาศใช้วันที่	๐๗/๐๔/๕๘

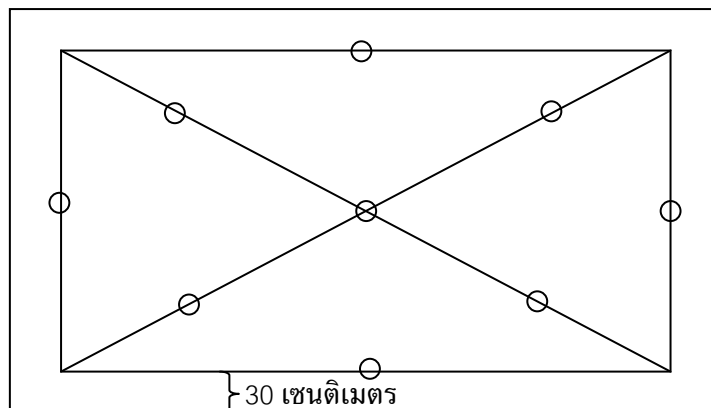
ข. เก็บโดยการสุ่ม (Random sampling) วิธีนี้นิยมใช้กันทั่วไป

ค. เก็บตามเส้นทแยงมุมโดยเว้นระยะเท่า ๆ กัน (Equal interval on diagonal lines)
เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีลักษณะค่อนข้างยาว

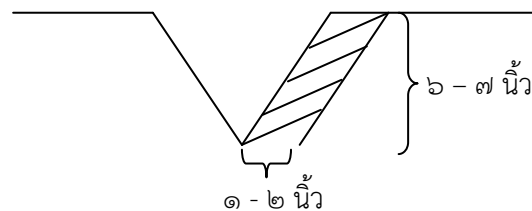

ง. เก็บตามเส้นทแยงมุมและเส้นรอบข้าง วิธีนี้เหมาะสำหรับพื้นที่ขนาดใหญ่

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน		รหัส	WI-CICAL-๐๑
	การเก็บตัวอย่างดิน		หน้า	๔/๕
			แก้ไขครั้งที่	๑
			ประกาศใช้วันที่	๐๗/๐๔/๕๘

๖.๒ ทำความสะอาดบริเวณจุดที่กำหนด เก็บตัวอย่างดินทั้งดินบนและดินล่าง โดยให้ชุดดินเป็นรูปตัววี (V) ให้ลึกประมาณ ๖ - ๗ นิ้ว ทั้งส่วนที่ขุดครั้งแรกทิ้งไป แล้วใช้เสียมแซะดินข้างหลุมข้างใดข้างหนึ่ง หนาประมาณ ๑ - ๒ นิ้ว นำมารวมกันในถังพลาสติกเพื่อคลุกเคล้าให้เข้ากัน โดยที่แต่ละจุดจะต้องเก็บตัวอย่างดินในปริมาณที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุดประมาณครึ่งกิโลกรัม

๖.๓ คลุกเคล้าตัวอย่างดิน เทลงบนผ้าพลาสติก คลุกเคล้าดินให้เข้ากันอีกครั้งหนึ่ง ถ้าดินเปียก ตากในที่ร่ม ห้ามตากแดด เพราะจะทำให้ผลการวิเคราะห์ดินคลาดเคลื่อน ย่อยดินให้เป็นก้อนเล็กๆ กองดินเป็นรูปทรงฝาชี แบ่งดินออกเป็น ๔ ส่วน เก็บดินไว้เพียงส่วนเดียวและบรรจุถุงพลาสติกประมาณครึ่งกิโลกรัม และซีบ่งตัวอย่างเพื่อป้องกันการผิดพลาดของตัวอย่าง ภาชนะบรรจุตัวอย่างต้องติดป้าย โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

๖.๓.๑ หมายเลขตัวอย่าง

๖.๓.๒ วันที่เก็บตัวอย่าง

๖.๓.๓ ชื่อผู้ที่เก็บตัวอย่าง

๖.๓.๔ ชื่อเกษตรกร

๖.๓.๕ น้ำหนักดิน

๖.๔ ผู้ตรวจประเมินดำเนินการเขียนบันทึกการเก็บตัวอย่างจำนวน ๒ ฉบับ จากนั้นลงนามที่บันทึกเก็บตัวอย่าง และให้เกษตรกรลงนามที่บันทึกการเก็บตัวอย่าง

๖.๕ ผู้ตรวจประเมินมอบบันทึกการเก็บตัวอย่างให้เกษตรกรเจ้าของแปลงหรือผู้แทน

๖.๖ หลังจากการตรวจประเมินเสร็จสิ้น ผู้ตรวจประเมินดำเนินการส่งตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์ต่อไป ทั้งนี้ ผู้ตรวจประเมินต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการส่งตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์สารเคมีและโลหะหนัก ประเภทใด โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงที่พบในการตรวจประเมิน

๖.๗ ผู้ตรวจประเมินพิจารณาผลการวิเคราะห์ดินเทียบกับ เอกสารควบคุมภายนอก ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๕ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพดิน

	คู่มือวิธีการปฏิบัติงาน	รหัส WI-CICAL-๐๑
	การเก็บตัวอย่างดิน	หน้า ๕/๕
		แก้ไขครั้งที่ ๑ ประกาศใช้วันที่ ๐๗/๐๔/๕๘

ภาคผนวก

ข้อควรระวังในการเก็บตัวอย่างดิน

- ๑) แบ่งขอบเขตของพื้นที่ที่จะทำการเก็บตัวอย่างเป็นตัวแทนให้ถูกต้องมากที่สุด
- ๒) อุปกรณ์ในการเก็บ การบรรจุ ต้องสะอาดไม่มีการปนเปื้อนสารเคมี หรือสิ่งอื่นใดที่จะทำให้ค่าวิเคราะห์ผิดพลาด
- ๓) ดินแต่ละจุดที่เก็บมารวมกันต้องมีปริมาณใกล้เคียงกันมากที่สุด
- ๔) ขณะที่ทำการเก็บตัวอย่างควรระแวดระวังการสูบบุหรี่